

РЕЗЮМЕТА НА РЕЦЕНЗИРАНИТЕ ПУБЛИКАЦИИ НА ГЛ. АС. Д-Р РАЯ НИКОЛОВА КАНАЗИРЕВА

кандидат в конкурс за заемане на академична длъжност „доцент” по професионално направление 3.7. Администрация и управление (Управление; Предприемачество и иновации; Бранд мениджмънт – на български и английски език), обявен в ДВ, бр. 96/17.11.2023 г.

Хабилитационен труд - монография

1. Каназирева, Р. 2023. Предприемачество в публичния сектор. Корпоративно предприемачество и иновации в публичните предприятия в България. Университетско издателство „Св. Климент Охридски“. ISBN 978-954-07-5868-8.

Монографията „Предприемачество в публичния сектор. Корпоративно предприемачество и иновации в публичните предприятия в България.“ е сериозен и задълбочен труд, който изследва проявленията на корпоративното предприемачество и иновациите в публичния сектор и в частност в публичните предприятия в България. Представени са резултатите от проведено собствено изследване сред публични предприятия в България. Авторът систематизира и доразвива съществуващото знание за измеренията на предприемачеството в публичния сектор, на корпоративното предприемачество и иновации в публичните предприятия като генерира ново знание за техните проявления и характеристики в публичните предприятия от различни сектори в България.

В първа глава са изследвани теоретичните аспекти и ориентири на проявленията на предприемачеството в установената организация (като корпоративно предприемачество), в публичния сектор и в предприятията държавна собственост. Изследван е процесът на предприемачество и разликите в контекста на индивидуалния и корпоративния предприемач. Анализирани са проявленията на КП в организацията според научната литература по темата. Представен е задълбочен обзор на научната литература в областта на предприемачеството в публичния сектор. Открити са възгледи, определения, тенденции и перспективи според различните научни направления. Анализирани са предизвикателствата пред предприемача в публичния сектор. Изведени са основните личностни характеристики на публичния предприемач. В сравнителен план са представени резултати за възгледите за предприемаческата личност и предприемаческата организация в публичния сектор от изследване на мениджъри в публичния сектор. Изведени са тенденциите за трансформация на управлението в публичните организации. Анализирани са основните изследователски направления свързани с предприятията държавна собственост.

Във втора глава е представена методологията на изследването и е направен обзор на предприятията държавна собственост. Изведени са характеристиките на качественото изследване като е направен сравнителен анализ между качествени и количествени изследователски методи. Аргументирана е избраната методология на проведеното изследване - качествено изследване; полу-структурирани дълбочинни интервюта; разработване на казуси за изследваните организации; крос-анализ на казусите и интервютата по ключови теми. Представени са целите и обекта на изследването. Представени са основните характеристики на предприятията държавна собственост според изследванията на Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР) и Международния валутен фонд (МВФ). Представени са данни за секторното разпределение на държавни дружества в 40 страни изследвани от ОИСР. Изведени са примери от международната практика с държавни дружества от различни икономически

сектори в различни континенти и държави. Изведени са основните препоръки за държавните дружества от докладите на МВФ. В последния раздел са представени обобщени данни за публичните предприятия в България. Направен е кратък анализ на нормативно-правната рамка, която регулира дейността на публичните предприятия в България.

В трета глава са представени резултатите от изследването. Развити са шест казуса. Всеки казус се състои от: (1) профил на изследваната организация въз основа на публично достъпна информация; (2) профил на интервюирания висш управленец; (3) резюме на интервюто); (4) анализ по ключови теми, свързани с управлението на публичните предприятия, въведените иновации и предприемачеството в организацията; в анализа извеждаме най-важните за изследването основни моменти по ключове – езикови и смислови (в съответствие с въпросника); в центъра са следните теми: характерни особености на всяка изследвана организация – история; трансформации; специфика на икономическия сектор; конкретни иновации и дейности на КП; перспективи за развитие и пречки пред организацията. В следващия раздел е представен крос-анализ на казусите, който включва следните основни теми: възприятия за иновациите; практически опит с въвеждането на иновации; фактори и проявления на КП в изследваните организации; пречки и подкрепа за КП и иновации; ролята на Закона за публичните предприятия; перспективи за развитие на публичните предприятия. Въз основа на сравнителния крос-анализ между казусите по изследваните теми, в заключението са изведени обобщени изводи, препоръки и насоки за бъдещи изследвания.

Обосновани са изводи и препоръки, които са и теоретично обосновани, и контекстуално богати. Проучването проправя пътя за бъдещи изследвания, за изготвянето на конкретни политики; за по-нататъшното проучване и усъвършенстване на стратегиите, чрез които могат ефективно да се използват предприемаческия и иновационния потенциал в/на публичните предприятия. Монографията представлява значителен принос към областта на управленските изследвания, особено в сферата на корпоративното предприемачество и иновациите в публичните предприятия, както и в публичния сектор като цяло. Резултатите от изследването могат да се използват от създателите на политики, публичните администратори и мениджърите в публичния сектор, за изготвяне на политики и стратегии за развитие на иновациите и КП в публичните предприятия.

The monograph „Entrepreneurship in the Public Sector. Corporate Entrepreneurship and Innovation in State-Owned Enterprises in Bulgaria" is a serious and thorough work that explores the manifestations of corporate entrepreneurship and innovation in the public sector and in particular in state-owned enterprises (SOEs) in Bulgaria. It presents the results of an in-depth research among SOEs in Bulgaria. The author systematizes and further develops the existing knowledge on the dimensions of entrepreneurship in the public sector, corporate entrepreneurship and innovation in SOEs by generating new knowledge on their manifestations and characteristics in SOEs from different sectors in Bulgaria.

Chapter one explores the theoretical aspects and orientations of the manifestations of entrepreneurship in established organizations (corporate entrepreneurship) in the public sector and state-owned enterprises. The process of entrepreneurship and the differences in the context of an individual and corporate entrepreneur are examined. The manifestations of CE in the organization are analyzed according to the scientific literature on this topic. An in-depth review of the academic literature on entrepreneurship in the public sector is presented. The views,

definitions, trends and perspectives according to different research domains are highlighted. Challenges facing the public sector entrepreneur are analyzed. The main personality characteristics of the public entrepreneur are highlighted. Results of a survey of public sector managers on perceptions of the entrepreneurial personality and the entrepreneurial organization in the public sector are comparatively discussed. The trends of transformation of management in public organizations are outlined. The main research directions related to SOEs are analyzed.

Chapter two presents the research methodology and provides an overview of state-owned enterprises. The characteristics of qualitative research are outlined, and a comparative analysis between qualitative and quantitative research methods is made. The chosen methodology of the research is justified - qualitative research; semi-structured in-depth interviews; development of case studies for the organisations studied; cross-analysis of the case studies and interviews on key themes. The research goals and the research subject are presented. The main characteristics of state-owned enterprises according to the Organization for Economic Cooperation and Development (OECD) and International Monetary Fund (IMF) research are presented. Data on the sectoral distribution of SOEs in 40 countries surveyed by the OECD are presented. Examples are highlighted from international practice with SOEs from different economic sectors in different continents and countries. The main recommendations for SOEs from IMF reports are highlighted. The last section presents summary data on SOEs in Bulgaria. A brief analysis of the legal framework regulating the activities of Bulgarian SOEs is presented.

Chapter three presents the results of the study. Six case studies are developed. Each case study consists of: (1) a profile of the studied organization based on publicly available information; (2) a profile of the interviewed senior manager; (3) a summary of the interview; (4) an analysis on key themes related to the management of public enterprises, the innovations introduced and entrepreneurship in the organization; in the analysis, we highlight the most important key points for the study - linguistic and semantic (according to the questionnaire). The following themes are in focus: characteristic features of each studied organization - history; transformations; specificity of its economic sector; specific innovations and activities of the CE; development perspectives and obstacles to the organization. The next section presents a cross-analysis of the case studies, which includes the following main themes: perceptions of innovation; practical experience of innovation; factors and manifestations of CE in the case study organizations; barriers and support for CE and innovation; the role of the Public Enterprises Act; and development prospects for SOEs. Based on the comparative cross-analysis between the case studies on the research topics, the conclusion draws summary conclusions, recommendations, and directions for future research.

The monograph contributes to the understanding of the functional dynamics of Bulgarian SOEs, including in an international perspective. Conclusions and recommendations are substantiated and are both theoretically grounded and contextually rich. The study paves the way for future research, for the design of specific policies; for the further exploration and refinement of strategies through which the entrepreneurial and innovative potential in/of SOEs can be effectively harnessed. This monograph is a significant contribution to the field of management research, especially in the area of corporate entrepreneurship and innovation in SOEs as well as the public sector in general. The results of the study can be used by policy makers, public administrators and public sector managers to design policies and strategies for the development of innovation and CE in public enterprises.

Публикувана книга на базата на защитен дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“

2. Каназирева, Р. 2022. Корпоративно предприемачество. Изследване на български софтуерни фирми. УИ "Св. Климент Охридски" ISBN 978-954-07-5506-9.

Организациите, които работят в днешната постоянно променяща се, доминирана от информационните технологии глобална среда, изпитват непрекъсната необходимост от доказване и обновяване на конкурентните си предимства. Високото ниво на несигурност и промените във външната среда са огромно предизвикателство за бизнеса. Фирмите постоянно търсят иновации и нови стратегии, които да ги направят по-конкурентни в среда, в която за клиентите са достъпни продукти и услуги от цял свят. Особеностите на пазара притискат бизнеса за по-бързо разработване на нови продукти – с по-добри характеристики и стандартизирано качество; на по-ниски цени. Този парадокс от взаимно изключващи се изисквания води до остра нужда от въвеждане на вътрешни предприемачески практики и иновации в организацията.

Целта на изследването е да се установят: а) нивата на предприемаческа интензивност (ПИ) и вътрешноорганизационният климат за корпоративно предприемачество (КП) в установени български софтуерни фирми; б) връзката между факторите на организационния климат за КП и предприемаческата интензивност. Вниманието се насочва към софтуерната индустрия (като част от ИКТ сектора), защото КП е многостранно явление, което включва предприемаческо поведение на индивидуално, групово и общоорганизационно равнище. В ИКТ сектора най-много иновации произлизат от софтуерната индустрия. Изследваните софтуерни фирми са българска собственост – това фокусира обхвата на оценката за нивото на КП и предприемаческа интензивност върху местните (български) управленски практики и организационна култура. Измерването на предприемаческата интензивност и на факторите на климата за КП предполага наличието на установена структура и мениджмънт в изследваните фирми.

Книгата се състои от увод, три глави и заключение. В увода е защитена актуалността на избраната тема, обществената и научната значимост на изследователския проблем. Направен е обзор на разработки, посветени на научния проблем. Дефинирани са целите и задачите на изследването; източниците на информация, хипотезите, логиката и методологията на научното дирене.

В първа глава се изяснява същността на корпоративното предприемачество (КП); показано е значението му за развитието на съвременните организации; аргументирана е нуждата от стратегически подход към КП. Анализират се връзките между явленията предприемачество, корпоративно предприемачество, иновации. Разгледани са разликите между предприемачеството и КП. Докато за предприемачеството контекстът е предимно външната среда, за КП непосредственият контекст е самата организация с всички елементи на вътрешната среда. Организацията може да се справи успешно с външните възможности и заплахи, ако е добре „подредена вътре“, което е възможно въз основа на стратегически подход. Въз основа на развитията в тази област през последните три десетилетия са представени десет модела на КП.

В глава втора е описана логиката и методологията на изследването, включително: а) аргументи за избора на модел и въпросник; б) обзор и кратка характеристика на софтуерната индустрия; в) вид на изследването; г) извадка; д) подход за набиране и обработка на данните; е) пилотно изследване – проверка за валидност и надеждност на въпросника; ж) метод за изчисляване на параметрите и интерпретиране на резултатите; з) работни хипотези; и) метод за анализ на данните – видове статистически обработки,

които се използват за описание и интерпретиране на резултатите и проверка на хипотезите.

В трета глава са представени резултатите от проведеното емпирично изследване; описан е социално-демографският профил на изследваните лица; хипотезите са проверени. Въз основа на анализирания резултати от изследването са обосновани препоръки за повишаване равнището на ПИ. Установени са нивата на предприемаческа интензивност и на факторите на климата за КП сред български софтуерни фирми. Проверено е наличието на зависимости между изследваните променливи. Направено е предложение за създаване на споделено разбиране („общ език“) сред служителите за процесите, които водят до успешно прилагане на стратегия за КП.

В заключението е направена равностметка на постигнатото. Представени са изводи и идеи (аргументи) за по-нататъшни изследвания. Очертани са насоки за бъдещи изследвания, изведени са основните приноси на изследването за науката и практиката.

The organizations that operate in today's ever-changing, IT-dominated global environment experience a constant need to validate and renew their competitive advantages. The high level of uncertainty and changes in the external environment are a huge challenge for businesses. Companies are constantly looking for innovation and new strategies to make them more competitive in an environment where products and services are available to customers from around the world. The circumstances of the market are pushing businesses to develop new products faster - with better features and standardised quality; at lower prices. This paradox of mutually exclusive demands leads to an acute need to introduce internal entrepreneurial practices and innovation into the organisation.

The goal of this study is to establish: a) the levels of entrepreneurial intensity (EI) and the intra-organizational climate for corporate entrepreneurship (CE) in established Bulgarian software companies; b) the relationship between the factors of organizational climate for CE and entrepreneurial intensity. The focus is on the software industry (as part of the ICT sector) because CE is a multifaceted phenomenon that involves entrepreneurial behaviour at the individual, group and organisation-wide levels. In the ICT sector, most innovation comes from the software industry. The surveyed software firms are Bulgarian owned - this focuses the scope of the assessment of the level of CE and entrepreneurial intensity on local (Bulgarian) management practices and organizational culture. The measurement of entrepreneurial intensity and the climate factors for CE assumes the existence of an established structure and management in the surveyed companies.

The book consists of an introduction, three chapters and a conclusion. The introduction justifies the relevance of the chosen topic, the social and scientific significance of the research problem. A review of research papers devoted to the scientific problem is made. The aims and objectives of the research; the sources of information, hypotheses, logic and methodology of the research are defined.

Chapter one clarifies the nature of corporate entrepreneurship (CE); shows its importance for the development of modern organizations; argues the need for a strategic approach to CE. The relationships between the phenomena of entrepreneurship, corporate entrepreneurship, innovation are analyzed. The differences between entrepreneurship and CE are discussed. While for entrepreneurship the context is mainly the external environment, for CE the immediate context is the organisation itself with all the elements of the internal environment. The organisation can successfully cope with external opportunities and threats if it is well

"aligned within", which is possible based on a strategic approach. Based on developments in this field over the last three decades, ten models of CE have been presented.

Chapter two describes the logic and methodology of the study, including: (a) rationale for the choice of model and questionnaire; (b) overview and brief description of the software industry; (c) type of study; (d) sample; (e) approach to data collection and processing; (f) pilot study - checking the validity and reliability of the questionnaire; (g) method for estimating parameters and interpreting results; (h) working hypotheses; and (i) method of data analysis - types of statistical treatments used to describe and interpret results and test hypotheses.

In chapter three, the results of the empirical study are presented; the socio-demographic profile of the study subjects is described; the hypotheses are tested. Based on the analyzed results of the study, recommendations for increasing the level of EI are justified. The levels of entrepreneurial intensity and the climate factors for CE among Bulgarian software firms are established. The existence of dependencies between the studied variables is verified. A proposal is made to create a shared understanding ("common language") among employees about the processes that lead to successful implementation of a CE strategy.

The study concludes with a review of the achievements. Conclusions and ideas (arguments) for further research are presented. Directions for future research are outlined, and the main contributions of the research to science and practice are highlighted.

Статии и доклади, публикувани в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация

3. Kanazireva, R. 2024. Corporate Entrepreneurship and Innovation in State-Owned Enterprises: Results from Bulgaria. <i>Economic Studies</i> . ISSN 0205-3292 (одобрена за публикуване)

В тази статия изследваме парадигмите на корпоративното предприемачество и иновациите в публичните предприятия (ПП) в България. Авторът е провел качествено изследване, основано на казуси със задълбочени интервюта с дългогодишни ръководители в ключови български държавни предприятия. Представени са резултатите от изводите на автора относно естеството на иновациите и бариерите пред тях в българските държавни предприятия. Резултатите от изследването илюстрират естеството на иновациите в публичните предприятия, както и разбирането на ръководството за иновациите в контекста на предприемаческата дейност. Резултатите показват ролята на публичните предприятия и техния принос за равнището на иновациите в икономиката на страната. Идентифицирана е уникална комбинация от бариери пред иновациите в публичните предприятия, които са специфични за българския контекст. Изследването допринася за разбирането на функционалната динамика на иновациите в държавните предприятия в България, като предлага изводи и препоръки за разработване на политики.

In this article, we explore the paradigms of corporate entrepreneurship and innovation in state-owned enterprises (SOEs) in Bulgaria. The author has conducted a qualitative research based on case-studies with in-depth interviews with long-term executives in key Bulgarian SOEs. The results of the author's findings on the nature of innovation and barriers to innovation in Bulgarian SOEs are presented. Research results illustrate the nature of innovations in SOEs as well as management's understanding of innovation in the context of entrepreneurial activities. The results show the role of SOEs and their contribution to the level of innovation in the

country's economy. A unique combination of barriers to innovation for SOEs are identified that are specific to the Bulgarian context. The study contributes to the understanding of the functional dynamics of innovations in SOEs in Bulgaria, offering conclusions and recommendations for policy development.

Статии и доклади, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове

4. Kanazireva, R., 2023. Forstering Corporate Entrepreneurship in Established Organizations. *Money and Culture*. Vol 4. ISSN 2683-0965. (одобрена за публикуване).

В тази статия се прави задълбочено проучване на корпоративното предприемачество (КП) в рамките на утвърдени организации. В нея се разглеждат различните проявления на КП, включително нови бизнес начинания, иновации на процеси, иновации на продукти и услуги, стратегическо обновяване и организационно реструктуриране. Изследвани са местата на действие на КП в организацията. Статията също така подчертава значението на насърчаването на корпоративна култура, която насърчава предприемаческите ценности, като подробно описва различните предизвикателства, пред които е изправен корпоративният предприемач, както и стратегиите за култивиране на КП в утвърдени корпоративни среди.

This article provides an in-depth exploration of Corporate Entrepreneurship (CE) within established organizations. It examines the diverse manifestations of CE, including new business ventures, process innovation, product and service innovation, strategic renewal, and organizational restructuring. The venues of CE in the organization are explored. The paper also highlights the significance of fostering a corporate culture that promotes entrepreneurial values, detailing the various challenges that the corporate entrepreneur faces as well as strategies for cultivating CE in established corporate settings.

5. Каназирева, Р. 2022. Корпоративно предприемачество: автономността в работата като необходима парадигма в прехода към устойчиви иновации. *Сборник с доклади - Изследвания върху социалните и икономически преходи*. стр. 111-122. ISBN 978-954-07-5423-9.

Влиянието на автономността в работата върху нивото на иновациите е анализирано в контекста на изследвани български софтуерни компании. Тествани са два модела за връзката автономност в работата - предприемачески интензитет и иновативни решения с различен брой променливи с цел оптимизиране на обяснителната сила на моделите. Резултатите от тестовете дават евристично подобрен изследователски инструмент за автономността в работата като фактор на корпоративното предприемачество и оптимизирани регресионни модели за влиянието на автономността в работата върху иновативното решаване на проблеми и предприемаческия интензитет в организацията.

The influence of work autonomy on the level of innovations is analyzed in the context of researched Bulgarian software companies. Two models for the relationship work autonomy – entrepreneurial intensity and innovative solutions are tested with different number of variables in order to optimize the explanatory power of the models. The results of the tests deliver a heuristically improved research instrument for work autonomy as factor of corporate entrepreneurship and optimized regression models for the influence of work autonomy on innovative problem-solving and entrepreneurial intensity in the organization.

6. Каназирева, Р. 2017. Създаване на фирмена среда за иновации: подкрепа от мениджмънта. Сборник с доклади от XV международна научна конференция „МЕНИДЖМЪНТ И ИНЖЕНЕРИНГ’ 17”, том. 2, стр. 623-630. ISSN 1314-6327

Представеният научен труд изследва влиянието на управленската подкрепа върху нивото на иновативност и предприемаческата интензивност в утвърдени български софтуерни компании в контекста на корпоративното предприемачество. Тествани са два модела за връзката управленска подкрепа - предприемаческа интензивност и равнища на иновативност с различен брой променливи, за да се оптимизира обяснителната сила на моделите. Резултатите от извършените тестове са: евристично подобрен изследователски инструмент за управленската подкрепа като фактор на корпоративното предприемачество и оптимизирани регресионни модели за влиянието на управленската подкрепа върху нивата на иновациите и предприемаческия интензитет в организацията.

The presented research paper explores the influence of management support on the level of innovations and entrepreneurial intensity in established Bulgarian software companies in the context of corporate entrepreneurship. Two models for the relationship management support – entrepreneurial intensity and innovation levels are tested with different number of variables in order to optimize the explanatory power of the models. The results of the performed tests are: a heuristically improved research instrument for management support as factor of corporate entrepreneurship and optimized regression models for the influence of management support on innovation levels and entrepreneurial intensity in the organization.

7. Каназирева, Р. 2017. Възможности за социално отговорни инвестиции. Управление и устойчиво развитие. том 62, стр. 40-45. Лесотехнически университет. ISSN 1311-4506

Статията разглежда възможностите за социално отговорни инвестиции (СОИ) според степента на интегриране на стейкхолдър подхода. Показана е логическа връзка между начина на прилагане на корпоративната социална отговорност (КСО) и стейкхолдър подхода от една страна и степента на навлизане на СОИ в портфейлите на инвеститорите, от друга страна. Направен е преглед на пазара и тенденциите на СОИ в Европа и САЩ. Специализираните финансови институции са идентифицирани като ключов стейкхолдър в създаването на устойчиви стойностни вериги.

The article examines the opportunities for socially responsible investment (SRI) according to the degree of integration of the stakeholder approach. It shows a logical relationship between the way corporate social responsibility (CSR) and the stakeholder approach are implemented on the one hand and the degree of penetration of SRI in investors' portfolios on the other. An

overview of the market and trends of CSR in Europe and the US is provided. The specialised financial institutions are identified as a key stakeholder in creating sustainable value chains.

8. Kanazireva, R., 2016. Sustainable entrepreneurship through stakeholder management. *Management and Sustainable Development*. vol. 57 (2), pp. 31-35. University of Forestry. ISSN 1311-4506

Целта на тази статия е да предложи рамка за решение на проблема с устойчивото предприемачество чрез използване на теорията за заинтересованите страни. Разгледани са основните понятия за предприемачество и иновации, устойчиво предприемачество и теория на заинтересованите страни. Обсъжда се потенциалното социално и екологично въздействие на иновациите в рамките на предприемачеството. Предложен е модел за устойчиво предприемачество, интегриращ управлението на заинтересованите страни.

The objective of this paper is to propose a solution framework for sustainable entrepreneurship by utilizing stakeholder theory. The fundamental concepts of entrepreneurship and innovation, sustainable entrepreneurship and stakeholder theory are reviewed. The potential social and environmental impact of innovations within entrepreneurial framework is discussed. A model for sustainable entrepreneurship integrating stakeholder management is proposed.

9. Kanazireva, R., 2016. Corporate Entrepreneurship in Bulgarian Software Companies. *International Journal of Latest Trends in Finance and Economic Sciences*. vol. 6 (3). pp. 1153-1161. E-ISSN 2047-0916

Тази статия представя резултатите от емпирично изследване на корпоративното предприемачество (КП) в българската софтуерна индустрия. Изследването оценява нивата на предприемаческа интензивност и вътрешния организационен климат за корпоративно предприемачество сред служителите на утвърдени софтуерни компании с българска собственост. Факторите на КП, валидирани от проучването, са подкрепа от страна на мениджмънта, автономност / свобода на действие в работата и възнаграждения / поощрения. Тествани са връзките между факторите на организационния климат за КП и предприемаческия интензитет (ПИ) и е представен модел за факторите на КП, обясняващ ПИ.

This paper presents the results of an empirical study of corporate entrepreneurship (CE) in Bulgarian software industry. The study assesses the levels of entrepreneurial intensity and the internal organizational climate for corporate entrepreneurship among the employees of established Bulgarian-owned software companies. The CE factors validated by the study are management support, autonomy /work discretion and rewards/ reinforcement. The relationships among the factors of the organizational climate for CE and entrepreneurial intensity (EI) are tested and a model for the CE factors explaining EI is presented.

10. Каназирева, Р. 2015. Корпоративното предприемачество като стратегия за управление. Сборник с доклади от международна научна конференция “Посткризисно управление в бизнеса”, том II. ХТМУ, стр. 608-614. ISBN 978-954-2940-19-8

В тази статия корпоративното предприемачество (КП) се анализира като стратегия за придобиване и поддържане на конкурентни предимства и за трансформиране на съществуващата организация на всички нива. Разгледани и анализирани са критичните вътрешноорганизационни фактори, влияещи върху КП: стратегия, структура, организационен контрол, човешки ресурси и организационна култура. Разгледани са два ключови модела, които поставят КП в основата на организационното управление.

In this article corporate entrepreneurship (CE) is analyzed as a strategy to gain and sustain competitive advantage and to transform the existing organization at all levels. Critical internal organizational factors influencing CE are examined and analyzed: strategy, structure, organizational control, human resources and organizational culture. Two key models placing CE in the core of organizational governance are reviewed.

11. Давидков, Ц., О. Ведър, Р. Каназирева, З. Андонова (2016)
УДОВЛЕТВОРЕНОСТ НА СЛУЖИТЕЛИТЕ В ОРГАНИЗАЦИЯТА (върху
евристичните възможности на един изследователски модел) – В: CONFERENCE
PROCEEDINGS, volume I (XIV International Scientific Conference MANAGEMENT
AND ENGINEERING’ 16) – Sozopol, June 19-23, 2016, pp 430-438. ISSN 1314-6327

В три последователни проучвания (2001, 2008 и 2014 г.) на националните и организационните култури в България успяхме да проверим приложимостта на модел, обясняващ общата удовлетвореност от работата в организацията като функция на удовлетвореността от ключови фактори на работната среда. Тези три теста на модела показват устойчиви, но ограничени обяснителни възможности на теоретичната рамка. Предстоящата изследователска задача е да се развие моделът в посока, която да повиши неговите обяснителни и интерпретативни възможности. В тази статия ние направихме опит за ново дефиниране на модела. Емпиричната стойност на новия модел ще бъде проверена по време на следващите емпирични изследвания.

In three consecutive surveys (2001, 2008, 2014) of national and organizational cultures in Bulgaria, we were able to test the usability of a model explaining the general work satisfaction in the organization as a function of satisfaction from key factors in the work environment. Those three tests of the model show sustainable but limited explanatory capacities of the theoretical framework. Pending research task is to develop the model in a direction that enhances its explanatory and interpretative capacities. In that article we have made and attempt to redefine the model. The new model empirical value will be tested during following empirical research.

12. Давидков, Ц., Йорданова, Д., Каназирева, Р., Андонова, З. (2014) Обучение по предприемачество във висшите училища (дидактически аспекти), Сборник с доклади от XII Международна научна конференция “Мениджмънт и инженеринг’ 14”, 22 – 25 юни 2014, Созопол, том 2, 1239 – 1246, ISSN 1310-3946

В тази статия се разглеждат основните характеристики на предприемаческия труд като отправна точка за обосноваване на възможното съдържание на обучението по предприемачество във висшите учебни заведения. Въз основа на посочените характеристики на предприемаческия труд е направен опит да се структурира възможното учебно съдържание.

In this article fundamental characteristics of entrepreneurial labor are explored as a reference point for justifying possible content for the training in entrepreneurship in higher education institutions. On the basis of the indicated characteristics of the entrepreneurial labor, an attempt is made to structure possible teaching content.

Студии, публикувани в нерелативирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове

13. Каназирева, Р. 2019. Социално отговорни инвестиции: възможности за устойчиво предприемачество. *Годишник на Софийския университет, Стопански факултет*, том 17, стр. 107-128. ISSN 1311-8420.

Целта на тази статия е да се разгледат понятията за устойчиво предприемачество (УП) и социално отговорно инвестиране (СОИ) и да се определи общата основа за тяхното взаимно съществуване, което води до създаването на устойчиви екосистеми. Разгледани са основните разлики между екопредприемачеството, социалното предприемачество и устойчивото предприемачество и са изведени задължителни реквизити за явлението устойчиво предприемачество от литературата в тази област. Социално отговорните инвестиционни стратегии и институциите за СОИ се анализират в контекста на възможностите за финансиране на устойчивото предприемачество. Полученият рамков модел за устойчиви екосистеми чрез устойчиво финансиране и предприемачество осигурява основа и насока за по-нататъшни емпирични изследвания в областта.

The purpose of this article is to examine the concepts of sustainable entrepreneurship (SE) and socially responsible investment (SRI) and to identify a common basis for their mutual existence leading to the creation of sustainable ecosystems. Major differences among eco-entrepreneurship, social entrepreneurship and sustainable entrepreneurship are examined and mandatory requisites for the phenomena sustainable entrepreneurship are derived from the literature in the field. Socially responsible investment strategies and SRI institutions are analyzed in the context of financing opportunities for sustainable entrepreneurship. The resulting framework model for sustainable ecosystems through sustainable finance and entrepreneurship provides basis and direction for further empirical research in the field.

14. Каназирева, 2018. Фактори и модели за корпоративно предприемачество.
Годишник на Софийския университет, Стопански факултет, том 16, стр. 161-182. ISSN 1311-8420.

Целта на изследването в тази статия е да се създаде рамка на теорията на модела на корпоративното предприемачество (КП) като отправна точка за по-нататъшни изследвания в тази област. Анализирани са десет модела на КП; генерирана е рамка за практическо прилагане на теорията на КП в две групи емпирично валидирани фактори на вътрешната и външната среда на организацията. Анализът на моделите на КП позволява да се оцени приложимостта на всеки модел и валидността на факторите, влияещи върху КП. В резултат на анализа на моделите се предлагат две групи фактори, валидирани в контекста на различни емпирични изследвания, които формират рамка за по-нататъшни изследвания в областта на теорията на КП и нейното приложение. Предложен е нов модел на КП.

The goal of this study is to generate a framework of the model theory of corporate entrepreneurship (CE) as a starting point for further research in the field. Ten models of CE are analyzed; a framework for practical implementation of the theory of CE is generated in two groups of empirically validated factors of the internal and external environment of the organization. The analysis of the CE models allows for evaluation of the feasibility of each model and the validity of the factors influencing CE. As a result of the analysis of the models, two groups of factors validated in the context of various empirical studies are proposed to form a framework for further research in the CE theory and its application. A new model of CE is proposed.